

Sygn. akt: III U 679/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 czerwca 2013 r. w O.

sprawy z odwołania M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o wyrównanie emerytury

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 21.03.2013r. znak (...)

orzeka:

oddala odwołanie.

/-/na oryginale właściwy podpis

Na skutek apelacji M. K. Sąd Apelacyjny w Białymstoku,
III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 12.03.2014r., sygn. akt III AUa 1222/13
postanawia:

umorzyć postępowanie apelacyjne.

/-/na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

M. K. wniosła odwołanie od decyzji (...) Oddział w P. z dnia 21.03.2013r., którą to decyzją ZUS odmówił uchylenia decyzji z dnia 20.09.2011r., w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od 01.10.2011r. do 31.08.2012r. Odwołująca podniosła, że wstrzymanie wypłaty emerytury jest niezgodne z Konstytucją i orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że o ustaniu przyczyny zawieszenia świadczenia emerytalnego odwołującej decyduje data opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego oraz data złożenia wniosku o podjęcie wypłaty świadczenia. Ponieważ wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. został opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 22.11.2012r., a Trybunał nie wskazał ani w wyroku, ani w jego uzasadnieniu innej daty utraty mocy prawnej art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przepisy te z dniem 22.11.2012r. utraciły moc obowiązującą w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Decyzją z dnia 27.12.2007r. ZUS przyznał M. K. prawo do emerytury od 01.12.2007r. Na dzień przyznania emerytury M. K. była zatrudniona w (...) w O. M., dlatego ZUS w/w decyzją w oparciu o art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jednocześnie zawiesił wypłatę emerytury od dnia jej przyznania.

Wobec zmiany z dniem 08.01.2009r. w przepisie art. 103 w/w ustawy, ZUS decyzją z dnia 02.04.2009r. wznowił wypłatę emerytury odwołującej począwszy od dnia 01.03.2009r., tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek o wypłatę emerytury.

W dniu 01.06.2010r. odwołująca wobec ukończenia 60 roku życia, wystąpiła do ZUS z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Organ rentowy po rozpoznaniu tego wniosku, w dniu 22.07.2010r. przyznał jej prawo do emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, począwszy od dnia 01.06.2010r. Ponieważ w/w emerytura, obliczona zgodnie z art. 26, była mniej korzystna, w dalszym ciągu wypłacano M. K. emeryturę wcześniejszą.

Kolejną decyzją z dnia 20.06.2011r. ZUS przeliczył odwołującej emeryturę, przyznaną na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i rozpoczął jej wypłacanie.

Następnie wobec kolejnej zmiany przepisów - decyzją z dnia 12.10.2011r. ZUS, począwszy od 01.10.2011r. wstrzymał M. K. wypłatę emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, u którego pracowała przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Ponieważ z dniem 26.09.2012r. ustał stosunek pracy M. K., decyzją z dnia 11.10.2012r. ZUS przeliczył odwołującej emeryturę od dnia 01.09.2012r. i jednocześnie podjął jej wypłatę.

W dniu 22.11.2012r. M. K. wniosła o wypłacenie jej emerytury za okres od 01.10.2011r. do 31.08.2011r. wraz z odsetkami.

Zaskarżoną z dnia 21.03.2013r. organ rentowy odmówił zaś uchylecia decyzji z dnia 20.09.2011r., w części, w jakiej decyzja ta zawieszają prawo do emerytury odwołującej za okres od 01.10.2011r. do 31.08.2012r.

W ocenie Sądu odwołanie nie jest zasadne.

Poza sporem jest, że wyrokiem z dnia 13 listopada 2012r. Trybunał Konstytucyjny (sygn. akt K 2/12) orzekł, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wskazać trzeba, że wprawdzie treść sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego mogłaby nasuwać wniosek, iż dotyczy on wszystkich osób, które uzyskały prawo do emerytury przed dniem 01.01.2011r., jednakże nie można pominąć stwierdzeń zawartych w uzasadnieniu tego wyroku. W pkt 9 uzasadnienia Trybunał Konstytucyjny wskazał

bowiem, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zakresie, w jakim przewiduje obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji prawa do emerytury - jest niekonstytucyjny jedynie w stosunku do osób, które uzyskały prawo do emerytury w przedziale czasowym od dnia 08.01.2009r. do dnia 31.12.2010r.

Trybunał Konstytucyjny wywodził bowiem, że osoby, które uzyskały prawo do emerytury w powołanym powyżej okresie, podejmowały decyzję o przejściu na emeryturę w stanie prawnym, który nie nakazywał rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, aby emerytura mogła być wypłacana. Osoby te działając w zaufaniu do państwa i stanowionego przez nie prawa podjęły decyzję o przejściu na emeryturę, a gdyby wiedziały, że nastąpi zmiana stanu prawnego, uzależniająca realizację prawa do świadczenia emerytalnego od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, ich decyzja mogłaby być inna, nie składałyby one wniosku o ustalenie prawa do świadczenia emerytalnego, bo korzystniejsze byłoby dla nich pobieranie wynagrodzenia niż dużo mniejszej emerytury, o którą wystąpiłyby po ustaniu zatrudnienia i która wówczas była wyższa niż ta wyliczona w chwili, gdy złożyły wniosek po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Z akt emerytalnych M. K. jednoznacznie wynika, iż uzyskała ona prawo do emerytury począwszy od 01.12.2007r., a więc przed dniem 08.01.2009r.

W dacie przyznawania jej emerytury obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Ponieważ w chwili występowania z wnioskiem o emeryturę odwołująca kontynuowała zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy – wypłata jej emerytury od razu uległa zawieszeniu, co wynika wprost z decyzji z dnia 27.12.2007r. Powyższe oznacza, że odwołująca - decydując się na przejście na emeryturę w takim stanie prawnym – godziła się na to, aby jej emerytura była zawieszona i miała świadomość tego, iż nie będzie mogła pobierać jednocześnie emerytury i wynagrodzenia za pracę.

Nowelizacją wprowadzoną ustawą z dnia 21.11.2008r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. z 2008r., Nr 228, poz.1507 ze zm.) – art. 103 ust. 2a w/w ustawy został uchylony z dniem 08.01.2009r. W konsekwencji osoby, które uzyskały prawo do emerytury po tej dacie, nie musiały rozwiązywać stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, aby ich emerytura była wypłacana. Powyższa zmiana przepisów skutkowałą także podejmowaniem wypłaty emerytury osobom, które uzyskały prawo do emerytury przed 08.01.2009r., jeżeli złożyły wniosek o podjęcie wypłaty. M. K. złożyła taki wniosek i dlatego ZUS podjął wypłatę jej emerytury od dnia 01.03.2009r.

Kolejna zmiana przepisów dotyczących zasad zawieszania wypłaty emerytur nastąpiła dnia 01.01.2011r., gdy wprowadzono art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten nadal obowiązuje i stanowi, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Dla podjęcia wypłaty emerytury wymaga on zatem rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, przy czym w myśl art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010r., Nr 257, poz.1726 ze zm.), przepis ten, poczynając od dnia 01.10.2011r. stosuje się także do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Wyżej wskazana zmiana przepisów ponownie spowodowała zawieszenie wypłaty emerytury odwołującej od dnia 01.10.2011r., co wynika z decyzji z dnia 20.09.2011r.

Reasumując należy uznać, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. nie ma zastosowania do odwołującej. M. K., przechodząc na emeryturę dnia 01.12.2007r. była świadoma tego, że wypłata jej emerytury będzie

od razu zawieszona z uwagi na treść art.103 ust. 2a w/w ustawy, gdyż nie rozwiązała stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Obowiązujący od dnia 01.01.2011r. przepis art. 103a w/w ustawy jest jedynie powtórzeniem brzmienia art. 103 ust. 2a w/w ustawy.

W tej sytuacji fakt, iż odwołującej w dacie wejścia w życie przepisu art. 103a była wypłacana emerytura przyznana decyzją z dnia 22.07.2010r. na podstawie art. 26 nie zmienia jej sytuacji prawnej. Mimo przyznania jej emerytury decyzją z dnia 22.07.2010r., w dalszym ciągu była jej wypłacana emerytura wcześniejsza, przyznana decyzją z dnia 27.12.2007r. W ocenie Sądu odwołująca nie została zaskoczona przez ustawodawcę niekorzystną dla siebie zmianą przepisów, obowiązującą od 01.11.2011r. W przypadku odwołującej można nawet stwierdzić, że w porównaniu z przepisami, które obowiązywały, gdy przechodziła ona na emeryturę w 2007r., ustawodawca od dnia 08.01.2009r. dokonał korzystniejszej dla niej zmiany przepisów, która umożliwiła okresowe wypłacanie jej emerytury pomimo, iż nie rozwiązała ona stosunku pracy z pracodawcą, u którego pracowała przed emeryturą. Zatem w przypadku odwołującej nie można stwierdzić, aby nastąpiło naruszenie zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającej z art. 2 Konstytucji RP. M. K. po raz pierwszy wystąpiła o emeryturę w 2007r., składając w 2010r. wniosek o przyznanie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym chciała jedynie uzyskać emeryturę w wyższej wysokości. Po przyznaniu jej emerytury decyzją z dnia 22.07.2010r. ZUS jedynie porównał wysokość obu emerytur i kontynuował wypłacanie tej emerytury, która była wyższa. Gdyby odwołująca nie złożyła w 2010r. wniosku o emeryturę, aż do rozwiązania przez nią stosunku pracy (26.09.2012r.) byłaby jej wypłacana emerytura wcześniejsza, przyznana decyzją z dnia 27.12.2007r. dlatego zdaniem Sądu należy uznać, że przesadzające znaczenie w sprawie ma data przyznania jej emerytury po raz pierwszy, tj. data 01.12.2007r.

Z uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego wynika także, że art. 103 a w/w ustawy nie jest niezgodny z Konstytucją wobec osób, które uzyskały prawo do emerytury, tj. decydowały się na przejście na emeryturę pod rządami przepisu, który nakazywał rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, aby miały prawo do wypłaty emerytury. Odwołująca także należy do tej kategorii osób z uwagi na fakt, że przeszła na emeryturę, gdy obowiązywał analogiczny w swej treści art. 103 ust. 2a w/w ustawy. Wobec powyższego zdaniem Sądu należy mieć wątpliwości, czy przysługuje jej prawo do wypłaty emerytury po dniu 22.11.2012r. Ponieważ zaskarżona decyzja nie obejmuje jednak okresu od 22.11.2012r., Sąd w tej kwestii nie orzekał.

Niezależnie od podniesionych powyżej okoliczności, Sąd miał również na uwadze to, że zgodnie z przepisem art. 190 ust. 1 Konstytucji RP - orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego.

W pkt 9 uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. Trybunał wskazał, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw traci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art.103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Zdaniem Sądu takie stwierdzenie oznacza, iż zdaniem Trybunału w/w przepis obowiązywał i wywoływał skutki prawne do dnia utraty mocy. Ponieważ sentencja wyroku TK została ogłoszona w dniu 22.11.2012r. przepis art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010r. wywoływał skutki prawne do tej właśnie daty.

W świetle powyższego ewentualna wypłata emerytury – przy przyjęciu zastosowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego - przysługiwałaby wyłącznie od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw, tj. od dnia 22 listopada 2012r. Sąd Okręgowy podziela też pogląd Trybunału Konstytucyjnego wyrażony w postanowieniu z dnia 21 marca 2000r., wydanym w sprawie K 4/99, w którym TK podniósł, że nie ulega wątpliwości, iż bezpośrednim skutkiem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności aktu normatywnego (określonych przepisów lub norm) z Konstytucją, jest utrata mocy obowiązującej przepisów niezgodnych z konstytucją z dniem wejścia w życie orzeczenia Trybunału lub w innym terminie określonym przez Trybunał (art. 190 ust. 3 zd. 1 konstytucji). Akt normatywny lub jego część (konkretnie oznaczone przepisy) uznane przez Trybunał za niezgodne z konstytucją zostają usunięte z porządku prawnego, przestają być jego elementem. Orzeczenie przez

Trybunał Konstytucyjny o niezgodności z konstytucją aktu normatywnego lub jego części powoduje bezwzględne, bezwarunkowe i bezpośrednie zniesienie (kasację) przepisów (norm) w nim wskazanych. Następuje to niezależnie od działań innych organów państwowych.

W uzasadnieniu w/w postanowienia Trybunał Konstytucyjny wskazał również, że użyty w art. 190 ust. 3 konstytucji termin "utrata mocy obowiązującej" nie może być uważany ani za w pełni tożsamy z uchynieniem określonego przepisu z mocą *ex nunc*, ani ze stwierdzeniem jego nieważności z mocą *ex tunc*. Oznacza on bowiem w szczególności, iż - choć niezgodny z konstytucją - akt normatywny jednak przez pewien czas obowiązywał, utracić moc obowiązującą mogą bowiem tylko przepisy, które wcześniej cechę taką posiadały. Poza tym ze sformułowania tego przepisu ustawy zasadniczej wynika, iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego stwierdzające niezgodność określonego przepisu (przepisów) z konstytucją wywiera skutki prawne od dnia ogłoszenia w sposób określony w art. 190 ust. 2 konstytucji, a więc na przyszłość. Oznacza to, że zasadniczo nie ma ono mocy wstecznej, czyli nie odnosi się do kwestii obowiązywania tego przepisu w okresie od dnia jego wejścia w życie do dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Biorąc zaś pod uwagę art. 190 ust. 4 konstytucji TK stwierdził, iż orzeczenia w sprawach indywidualnych mimo ich wydania na podstawie obowiązujących przepisów prawa, których niezgodność z konstytucją stwierdził później Trybunał, podlegać mogą weryfikacji w szczególnych trybach postępowania. Utrata mocy obowiązującej w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego jest więc czymś z założenia innym niż uchynienie aktu normatywnego w wyniku działań organów prawodawczych. Uchylenie nie jest jednoznaczne z likwidacją skutków prawnych, które w okresie swego obowiązywania wywołał uchylony przepis, a także nie powoduje, że przepis ten nie będzie nadal stosowany na mocy norm międzyczasowych. Uchylenie nie jest więc całkowitym wyeliminowaniem określonego przepisu z porządku prawnego, ale z reguły tworzy szczególną sytuację współistnienia "nowej" regulacji z poprzednio obowiązującą.

Z tych wszystkich względów, mając na uwadze w/w stanowiska Trybunału Konstytucyjnego Sąd uznał, że prawidłowa jest zaskarżona decyzja, którą ZUS odmówił uchynienia decyzji z dnia 20.09.2011r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury na okres od dnia 01.10.2011r. do dnia 31.08.2012r.

Odwołanie zostało wobec tego oddalone w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 kpc.